

Briselē, 2022. gada 2. martā
(OR. en)

6719/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0069 (NLE)

JAI 267
FRONT 85
ASILE 23
MIGR 64
COEST 147

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 2. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 91 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS, ar ko Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē nosaka no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un pagaidu aizsardzības ieviešanu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 91 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 91 *final*

Briselē, 2.3.2022.
COM(2022) 91 final

2022/0069 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē nosaka no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un pagaidu aizsardzības ieviešanu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Aktivizēt Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvas 2001/55/EK piemērošanu, pieņemot Padomes īstenošanas lēmumu, ar ko Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē nosaka no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un pagaidu aizsardzības ieviešanu saskaņā ar minētās direktīvas noteikumiem

Pēc tam kad 2022. gada 24. februārī Krievija sāka militāru iebrukumu Ukrainā, Eiropadome savos tajā pašā dienā pieņemtajos secinājumos visstingrākajā veidā nosodīja neprovocēto un nepamatoto Krievijas Federācijas (tālāk — Krievija) militāro agresiju pret Ukrainu, uzsverot rupjus starptautisko tiesību un ANO Statūtu principu pārkāpumus un risku Eiropas un globālajai drošībai un stabilitātei. Eiropadome prasīja, lai Krievija pilnībā ievērotu Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību tās starptautiski atzītajās robežās, ietverot Ukrainas tiesības pašai izvēlēties savu likteni. ES dalībvalstu un to valdību vadītāji apstiprināja arī, ka Krievijas valdība ir pilnībā atbildīga par šo agresijas aktu, kas rada cilvēku ciešanas un liek zaudēt dzīvības, un ka tai būs jāatbild par savām darbībām. Solidarizējoties ar Ukrainu, Eiropadome vienojās par otro sankciju paketi.

Šajā sakarā Eiropadome aicināja turpināt darbu pie sagatavotības visos līmeņos un aicināja Komisiju nākt klajā ar ārkārtas pasākumiem.

Eiropas Savienību tieši ietekmē karš pie tās ārējām robežām, jo īpaši, palielinot migrācijas spiedienu, ko rada daudzi tūkstoši personu, kuras meklē aizsardzību ES dalībvalstīs. Nedaudzu dienu laikā Eiropas Savienībā caur Poliju, Slovākiju, Ungāriju un Rumāniju marta sākumā bija ieradušies vairāk nekā 650 000 pārvietoto personu. Paredzams, ka šie skaitļi palielināsies vēl vairāk. ANO ir nākusi klajā ar ANO neatliekamās humānās palīdzības aicinājumu apmierināt aizsargāšanas un palīdzības vajadzības Ukrainā un Ukrainai paredzēto reģionālo plānu reaģēšanai uz bēgļu pieplūdumu, kur sniegta informācija par to cilvēku skaitu, kam nepieciešama palīdzība un kam tā sniedzama.

Saistībā ar ieceļošanu ES Ukraina ir bezvīzu režīma valsts¹. Tāpēc Ukrainas biometriskos pasu turētāji, kas ieceļo ES, ir atbrīvoti no vīzas prasībām. Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta pēc tam, kad Krievija nelikumīgi anektēja *Krimas* Autonomo Republiku un Sevastopoles pilsētu, un kas gūta karā Austrumukrainā, paredzams, ka puse Ukrainas iedzīvotāju, kuri ierodas Eiropas Savienībā, izmantodami bezvīzu ceļošanu, pievienosies ģimenes locekļiem vai meklēs darbu Eiropas Savienībā, savukārt otra puse varētu pieprasīt starptautisko aizsardzību. Atkarībā no tā, kā konflikts attīstīsies, ES varētu uzņemt ievērojamu skaitu personu. Aplēses liecina, ka bruņotā konflikta dēļ varētu tikt pārvietoti 2,5 miljoni līdz 6,5 miljoni cilvēku, no kuriem 1,2 miljoni līdz 3,2 miljoni varētu meklēt starptautisko aizsardzību. Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos lēš, ka, īstenojoties ļaunākajam scenārijam, no Ukrainas var bēgt gandrīz 4 miljoni cilvēku.

¹ Regula (ES) 2018/1806, ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām (regulas I pielikums), kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas, ja tie uzturas uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā (regulas II pielikums). Atbrīvojums no vīzas prasības attiecas uz to biometriskos pasu turētājiem, kuras Ukraina izdevusi saskaņā ar Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (ICAO) standartiem.

Šie skaitļi, kara nopietnība un tuvums ES ārējām robežām liecina, ka Eiropas Savienība varētu saskarsies ar situāciju, ko raksturo tādu Ukrainas iedzīvotāju un konflikta laikā Ukrainā likumīgi uzturošos citu trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku masveida pieplūdums, kuri Krievijas iebrukuma dēļ ir spiesti atstāt Ukrainu.

Lai reaģētu uz šo situāciju, Komisija, pamatojoties uz 2001. gada 20. jūlija Pagaidu aizsardzības direktīvu 2001/55/EK², nāk klajā ar priekšlikumu Padomes īstenošanas lēmumam, kas ļauj Padomei noteikt pārvietoto Ukrainas iedzīvotāju un tādu citu trešo valstu valstspiederīgo un bezvalstnieku masveida pieplūduma esamību, kuri konflikta laikā likumīgi uzturas Ukrainā.

Minētā direktīva tika pieņemta pēc konflikta bijušajā Dienvidslāvijā, kad pirmo reizi kopš Otrā pasaules kara Eiropa saskārās ar cilvēku masveida pārvietošanu, kuru visā Eiropā izraisīja konflikts, kas notika Eiropā. Tā tika īpaši iecerēta, lai veicinātu līdzsvaru starp pūliņiem kopīgi pārvaldīt pārvietošanu Eiropas iekšienē, sniedzot tūlītēju aizsardzību personām, kas bēg no kara, un tādējādi izvairoties no dalībvalstu patvēruma sistēmu pārslodzes. Pagaidu aizsardzības direktīvā iekļautajiem noteikumiem un valstu īstenošanas pasākumiem vajadzētu ļaut dalībvalstīm kontrolēt un efektīvā veidā pārvaldīt no Ukrainas bēgošo pārvietoto personu plūsmas, pilnībā ievērojot pamattiesības un starptautiskās saistības.

Šā priekšlikuma mērķis ir aktivizēt Pagaidu aizsardzības direktīvas piemērošanu, saskaņā ar direktīvas 5. pantu izklāstot galvenos elementus, tostarp aprakstot konkrētās personu grupas, uz kurām būtu jāattiecinā pagaidu aizsardzība, un nosakot datumu, kad pagaidu aizsardzība stāsies spēkā. Kad Padomes īstenošanas lēmums būs pieņemts, dalībvalstīm būs jāpiemēro pasākumi, ko tās pieņēmušas, lai transponētu un īstenotu Pagaidu aizsardzības direktīvu, un tādējādi jāpilda pienākumi pret personām, kurām ir direktīvas III nodaļā noteiktā pagaidu aizsardzība.

Priekšlikums ievieš pagaidu aizsardzību trim personu kategorijām:

- Ukrainas valstspiederīgajiem, kuri pastāvīgi uzturējās Ukrainā un ir pārvietoti kopš 2022. gada 24. februāra pēc Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma minētajā dienā;
- trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kuri likumīgi uzturējās Ukrainā un ir pārvietoti kopš 2022. gada 24. februāra pēc Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma minētajā dienā un nespēj drošos un ilglaicīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā minētajā valstī pastāvošās situācijas dēļ. Tas varētu attiekties arī uz personām, kurām piešķirts bēgļa statuss vai līdzvērtīga aizsardzība vai kuras bija patvēruma meklētāji Ukrainā to notikumu laikā, kas izraisījuši masveida pieplūdumu. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri bija ilgstoši likumīgi uzturējušies Ukrainā to notikumu laikā, kas izraisījuši masveida pieplūdumu, būtu jāsaņem pagaidu aizsardzība neatkarīgi no tā, vai viņi varētu drošos un ilglaicīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā;
- abu iepriekš minēto kategoriju cilvēku ģimenes locekļiem, ja ģimene Ukrainā jau pastāvēja to notikumu laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu, un neatkarīgi no tā, vai ģimenes loceklis drošos un ilglaicīgos apstākļos varētu atgriezties savā izcelsmes valstī. Atbilstoši Padomes Direktīvai 2001/55/EK par ģimenes locekli uzskata abu iepriekš minēto kategoriju cilvēku dzīvesbiedru vai neprecēto stabilo attiecību partneri, ja atbilstoši attiecīgās dalībvalsts ar ārzemniekiem saistītajiem tiesību

² OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.

aktiem vai atbilstoši praksei neprecētu pāri uzskata par precētiem pāriem pielīdzināmu; abu iepriekš minēto kategoriju cilvēku vai viņa/viņas dzīvesbiedra nepilngadīgos neprecētos bērnus, neatkarīgi no tā, vai tie dzimuši laulībā vai ārļaulībā vai ir adoptēti; citus tuvus radniekus, kas ir dzīvojuši kopā kā ģimenes locekļi to notikumam laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu, un kas tajā laikā bija pilnīgi vai lielākoties atkarīgi no abu iepriekš minēto kategoriju cilvēkiem.

Pašreizējā situācijā piemērots instruments ir pagaidu aizsardzība. Ņemot vērā Krievijas īstenotā militārā iebrukuma Ukrainā ārkārtas un izņēmuma raksturu un masveida pieplūduma apmēru, pagaidu aizsardzībai būtu ātri jāļauj pārvietotajām personām visā Savienībā izmantot saskaņotas tiesības, kas nodrošina pienācīgu aizsardzības līmeni, tostarp uzturēšanās atļauju, iespēju iesaistīties algotā darbā vai pašnodarbinātībā, piemērotas mājvietas pieejamību, nepieciešamo sociālo palīdzību, medicīnisko vai citu palīdzību un iztikas līdzekļus. Pagaidu aizsardzībai bez tam būtu jānodrošina, ka nepavadītiem nepilngadīgajiem ir likumīga aizbildnība. Personām, kas jaunākas par 18 gadiem, vajadzētu būt pieejamai arī izglītībai.

Pagaidu aizsardzības ieviešana nāktu par labu arī dalībvalstīm, ko skar masu pieplūdums, jo ar pagaidu aizsardzību saistītajām tiesībām, līdz minimumam samazinot formalitātes situācijas steidzamības dēļ, būtu jāmazina vajadzība šīm pārvietotajām personām nekavējoties meklēt starptautisko aizsardzību un pārslogot attiecīgo dalībvalstu patvēruma sistēmas. Pagaidu aizsardzības direktīvā iekļautie pasākumi un valstu īstenošanas pasākumi tādējādi ļautu dalībvalstīm kontrolētā un efektīvā veidā pārvaldīt pārvietoto personu pieplūdumu, pilnībā ievērojot pamattiesības un starptautiskās saistības.

Pagaidu aizsardzība ļautu dalībvalstīm būt gatavām tikt galā ar to pārvietoto personu pašreizējo un nenovēršamo pieplūdumu no Ukrainas, kuras meklē starptautisko aizsardzību. Tas arī ļautu dalībvalstīm risināt jautājumus, kas skar tos Ukrainas iedzīvotājus, kuri, izmantojami bezvīzu ceļošanu, pēc tam, kad būs beidzies 90 dienu termiņš, kurā tiem ļauts likumīgi uzturēties Savienībā, centīsies iegūt citādu statusu. Ņemot vērā 2014. gadā gūto pieredzi, var gaidīt, ka tad daudziem vienīgā alternatīva būs meklēt starptautisko aizsardzību. Tāpēc šis priekšlikums ir arī atbilde uz Eiropadomes aicinājumu strādāt pie gatavības un sagatavotības un ir daļa no Savienības reakcijas uz migrācijas spiedienu, ko radījis Krievijas militārais iebrukums Ukrainā.

Visbeidzot, ne mazāk svarīgi ir tas, ka Pagaidu aizsardzības direktīvas instrumenta noteikumi veicina līdzsvaru starp dalībvalstu pūliņiem uzņemties sekas, kas radušās, uzņemot no Ukrainas pārvietotās personas. Ukrainas valstspiederīgie, būdami bezvīzu ceļotāji, pēc tam, kad viņiem būs atļauts uzturēties ES teritorijā, varēs brīvi pārvietoties Eiropas Savienībā un tādējādi pievienoties savai ģimenei un draugiem plašākajos diasporu tīklos, kas pašlaik pastāv visā Eiropas Savienībā, un tas veicinās dalībvalstu pūliņu līdzsvarošanu. Tāpēc tas palīdzēs Savienībai un tās dalībvalstīm nodrošināt no Ukrainas pārvietoto personu plūsmas efektīvu un kontrolētu pārvaldību Eiropas Savienībā masveida pieplūduma laikā.

Padomes īstenošanas lēmums ļaus ES koordinēt un cieši pārraudzīt uzņemšanas spējas dalībvalstīs, lai rīkotos un vajadzības gadījumā sniegtu papildu palīdzību. Direktīvā noteikts, ka dalībvalstis sazinās ar Komisiju sadarbojas un apmainās ar informāciju, lai atvieglotu pagaidu aizsardzības īstenošanu. To var izdarīt, izmantojot "solidaritātes platformu", ar kuras starpniecību dalībvalstis apmainās ar informāciju par savām uzņemšanas spējām un to personu skaitu, kurām dalībvalstu teritorijā ir pagaidu aizsardzība. Tālab priekšlikumā Komisijai ir paredzēta koordinatores loma. Turklāt pēdējos gados ir izveidotas dažādas platformas ar mērķi nodrošināt sadarbību starp dalībvalstīm. Priekšlikumā kā viena no šīm platformām ietverts Migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīkls (saskaņā

ar Komisijas 2020. gada 23. septembra Ieteikumu (ES) 2020/1366 par ES mehānismu sagatavotībai ar migrāciju saistītām krīzēm un to pārvaldībai), kas būtu vispiemērotākais forums Direktīvā 2001/55/EK paredzētās administratīvās sadarbības nodrošināšanai.

Gados, kas pagājuši kopš direktīvas pieņemšanas, ir izveidotas vairākas ES aģentūras un ir stiprinātas to pilnvaras. Šā iemesla dēļ priekšlikumā ir īpaši paredzēts, ka Komisijai ir jāsadarbojas ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru un Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu), lai pastāvīgi pārraudzītu un pārskatītu situāciju.

Saskaņā ar Direktīvu 2001/55/EK pagaidu aizsardzība ilgst vienu gadu un, ja vien tā netiek izbeigta citādi, to var automātiski pagarināt par sešiem mēnešiem, ne ilgāk par vienu gadu. Komisija savas pārraudzītājas lomas ietvaros un saskaņā ar Direktīvas 2001/55/EK 6. pantu jebkurā laikā var ierosināt Padomei izbeigt pagaidu aizsardzību, pamatojoties uz faktu, ka situācija Ukrainā ir tāda, ka personas, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, var tur atgriezties droši un uz ilgu laiku. Komisija var arī ierosināt Padomei pagaidu aizsardzības pagarināšanu, ja sākotnējais laikposms uzskatāms par nepietiekamu, lai attiecīgās dalībvalstis varētu efektīvi pārvaldīt situāciju, vai konkrētajā situācijā personas, kurām ir pagaidu aizsardzība, vēl aizvien nevar droši atgriezties Ukrainā.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā saskan ar ES *acquis* patvēruma jomā, jo Pagaidu aizsardzības direktīva ir kopējās Eiropas patvēruma sistēmas neatņemama daļa un bija paredzēta ārkārtas situācijai, ko raksturo pārvietoto personu masveida pieplūdums, kāds tas ir patlaban, ņemot vērā Krievijas Federācijas iebrukumu Ukrainā. Tas arī pilnībā saskan ar Eiropas Savienības mērķi izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir atvērta tiem, kuri, apstākļu spiesti, likumīgi meklē starptautisko aizsardzību Savienībā.

Priekšlikuma elementi saskan arī ar 2020. gada septembra Migrācijas un patvēruma paktu un pievienotajiem tiesību aktu priekšlikumiem. Pakta ietvaros Komisija ir ierosinājusi atcelt Pagaidu aizsardzības direktīvu un to aizstāt ar uzlabotu regulu, kurā būtu saglabāta pagaidu aizsardzības statusa koncepcija, bet krīzes un nepārvaramas varas situācijas migrācijas un patvēruma jomā skatītas plašākā perspektīvā, nodrošinot, ka kopā ar jauno visaptverošo pieeju, kas ierosināta ar paktu, saskaņoti darbojas jaunie Eiropas instrumenti. Tomēr attiecīgie tiesību aktu priekšlikumi pašlaik tiek apspriesti, un nav zināms, vai tie tiks pieņemti, tāpēc regula par rīcību krīzes un nepārvaramas varas situācijā nevar kalpot par reakciju uz Ukrainas krīzes izraisītajām neatliekami risināmajām problēmām. Pagaidu aizsardzības direktīva ir patlaban spēkā esošais *acquis*, kas piedāvā attiecīgu instrumentu efektīvam un samērīgam situācijas risinājumam.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šis priekšlikums pilnībā saskan ar nepieciešamību saglabāt spēcīgas ārējās robežas, ļaujot dalībvalstīm pienācīgi apstrādāt potenciālus starptautiskās aizsardzības pieteikumus, nepārslogojot savas patvēruma sistēmas pārvietoto Ukrainas iedzīvotāju masveida pieplūduma gadījumā un tādējādi izvairoties no problēmām robežšķērsošanas vietās, kas atrodas pie Eiropas Savienības ārējām austrumu robežām. Priekšlikums saskan arī ar Savienības ārējo darbību, piemēram, ES sankcijām un citiem ierobežojošajiem pasākumiem, un tas būtu jāizmanto paralēli tai. Šis priekšlikums ir daļa no visaptveroša ES darbību kopuma, ar kurām tā reaģē uz Krievijas militāro iebrukumu Ukrainā.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Priekšlikuma juridiskais pamats ir Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīva 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas, un jo īpaši tās 5. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

LESD V sadaļā "Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa" Eiropas Savienībai tiek piešķirtas dažas pilnvaras šajos jautājumos. Šīs pilnvaras ir jāīsteno saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantu, proti, Savienība rīkojas tikai atbilstīgā apmērā un vienīgi tad, ja paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis un tāpēc ierosinātās darbības mēroga vai iedarbības dēļ tie ir labāk sasniedzami Eiropas Savienības līmenī.

Situācija, kurā dalībvalstu patvēruma sistēmu pienācīga darbība ir apdraudēta sakarā ar tādu pārvietoto personu masveida pieplūdumu no Eiropas Savienības kaimiņvalsts, kas ir aizbēgušas no bruņotu konfliktu zonām, būtu jāuzskata par tādu situāciju, kura ietekmē ES kopumā, un tādēļ ir vajadzīgi ES risinājumi un ES atbalsts. Visām dalībvalstīm ir nepieciešams ātri rīkoties un sniegt atbalstu, lai efektīvi reaģētu uz šādu pieplūdumu un nodrošinātu vienādus standartus un saskaņotas tiesības visā Savienībā.

Lai sasniegtu šos mērķus, ir vajadzīga rīcība ES līmenī, jo mērķiem ir pārrobežu raksturs. Ir skaidrs, ka dalībvalstu individuāla rīcība nevar nodrošināt pienācīgu risinājumu, jo kopīgai problēmai ir nepieciešama kopīga ES līmeņa pieeja.

Šādu kopīgu pieeju nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet šā ierosinātā Padomes īstenošanas lēmuma mēroga un iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī. Tāpēc Savienībai ir jārīkojas un tā var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktā noteikto subsidiaritātes principu.

• Proporcionalitāte

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā noteikto proporcionalitātes principu šajā ierosinātajā Padomes īstenošanas lēmumā ir aprakstīta konkrētā personu grupa, kurai to piemēro, diena, kurā pagaidu aizsardzību ievieš, un pārvietoto personu skaita aplēse.

Visi to pasākumu elementi, kas ierosināti, lai risinātu konkrēto situāciju saistībā ar pārvietoto Ukrainas iedzīvotāju masveida pieplūdumu Eiropas Savienībā, ir skaidri aprakstīti Pagaidu aizsardzības direktīvā un aprobežojas ar to, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis var pienācīgi un efektīvi pārvaldīt situāciju, un vienlaikus nodrošina vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz attiecīgo personu tiesībām un tām sniegtajām garantijām. Saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvā izklāstītajām prasībām šo pasākumu ilgums ir arī ierobežots laikā, un tie ir nepieciešami, lai attiecīgās dalībvalstis varētu risināt Eiropas Savienības drošību un stabilitāti apdraudošo situāciju, kas izveidojusies pie Eiropas Savienības ārējām austrumu robežām. Direktīva ļauj dalībvalstīm piemērot labvēlīgākus noteikumus.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Padomes Direktīvas 2001/55/EK 5. pants paredz Padomes īstenošanas lēmumu, ar ko nosaka pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un ievieš pārvietoto personu pagaidu aizsardzību.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana**

Priekšlikums tika sagatavots steidzamības kārtā atbilstīgi pašreizējai situācijai. Priekšlikumā ir iekļauti noteikumi par sadarbību starp Komisiju, dalībvalstīm un ES aģentūrām, kā arī par dalībvalstu pienākumu ziņot attiecīgos datus un statistiku, izmantojot ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu. Pierādījumi par pārvietošanās iespējamo mērogu ir balstīti uz jaunākajiem datiem, kas kopīgioti ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklā, un sagatavotajiem scenārijiem, sākot ar ANO aģentūru scenārijiem attiecībā uz iekšzemē pārvietotām personām, informāciju, kas savākta par pārvietošanos (gan patvēruma meklētāju, gan likumīgās migrācijas ietvaros), kura tika pieredzēta pēc 2014. gada, kā arī ņemot vērā saskaņā ar dažādiem scenārijiem noteikto skarto reģionu iedzīvotāju skaitu un sastāvu (krievu tautība / citas tautības). Atkarībā no tā, cik intensīva varētu būt Krievijas iejaukšanās Ukrainā, tika izstrādāti pieci sākotnēji scenāriji.

Scenārijs D paredz militāru iebrukumu lielā daļā Ukrainas, tostarp trīs lielākajās pilsētās – Kijevā, Harkovā un Odesā, kā tas pašlaik notiek. Scenārijā E paredz dramatisku karadarbības paplašināšanos un iebrukumu visā valstī. Pamatojoties uz šiem scenārijiem, var sagaidīt, ka Eiropas Savienībā ieradīsies no 2,5 līdz 6,5 miljoniem pārvietoto personu. Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos lēš, ka, īstenojoties ļaunākajam scenārijam, no Ukrainas var bēgt gandrīz 4 miljoni cilvēku.

Ņemot vērā tendences, kas pēc 2014. gada notikumiem konstatētas attiecībā uz uzturēšanās atļaujām un starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, aptuveni pusi no pārvietotajām personām, visticamāk, uzņems pašreizējais nozīmīgais diasporas tīkls visā ES, un šīs personas izmantos likumīgas migrācijas iespējas galvenokārt, bet ne tikai, “tradicionālajās” galamērķa valstīs (Polijā, Čehijas Republikā, Vācijā, Itālijā un Spānijā), neradot spiedienu uz šo valstu uzņemšanas spējām. Otra puse, aptuveni 1,2–3,5 miljoni cilvēku, varētu meklēt starptautisko aizsardzību divu gadu laikposmā.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Kad kļuva skaidra varbūtība par Krievijas iespējamo militāro intervenci Ukrainā, Komisija, izmantojot ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu, iedarbināja regulārās pārraudzības mehānismu, lai apspriestos ar dalībvalstīm, Eiropas Ārējās darbības dienestu un attiecīgajām ES aģentūrām, un lai apmainītos ar datiem, informāciju un ieskatiem, par kuriem tiek regulāri ziņots. Komisija arī apspriedās ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos, kurš ir novērtējis situāciju un sniedza attiecīgu ieguldījumu. Augstais komisārs atzinīgi novērtēja daudzu dalībvalstu pausto atbalstu Direktīvas 2001/55/EK aktivizēšanai, kas nodrošina tūlītēju un pagaidu patvērumu Savienībā cilvēkiem, kuri bēg no Ukrainas, un sekmē atbildības sadali starp Eiropas valstīm par viņiem.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī pienākumi, kuri izriet no starptautiskajām tiesībām, ieskaitot 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvenciju par bēgļa statusu, kurā grozījumi izdarīti ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas Protokolu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Nemot vērā šā priekšlikuma būtību, nav iespējams iepriekš aplēst iespējamo ietekmi uz budžetu. Tas tiks iekļauts pašreizējo ES finansēšanas instrumentu budžetā laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam un no 2021. līdz 2027. gadam migrācijas, patvēruma un robežu pārvaldības jomā. Komisija pētīs iespējas pilnībā izmantot iekšlietu fondu finansējumu. Ja situācija vēl vairāk pasliktināsies, izņēmuma gadījumos varētu pārdalīt pieejamību 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas ietvaros. Ja radīsies papildu ārkārtas vajadzības, 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas ietvaros varētu aktivizēt elastības mehānismus.

5. CITI ELEMENTI

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Lēmuma *1. pantā* noteikta tādu pārvietoto personu masveida pieplūduma esamība Savienībā, kurām bruņota konflikta rezultātā nācās atstāt Ukrainu.

Lēmuma *2. pantā* aprakstīta tādu personu grupa, kurai tiktu piemērota pagaidu aizsardzība. Noteikums ievieš pagaidu aizsardzību pārvietotiem Ukrainas valstspiederīgajiem, kuri pastāvīgi uzturējās Ukrainā un kuri ir pārvietoti kopš 2022. gada 24. februāra pēc Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma minētajā datumā. Lai ievērotu Direktīvas 2001/55/EK garu, *2. pants* arī ievieš pagaidu aizsardzību attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem un bezvalstniekiem, kuri likumīgi uzturējās Ukrainā, kuri ir pārvietoti kopš 2022. gada 24. februāra un kuri nespēj drošos un ilglaicīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā minētajā valstī pastāvošās situācijas dēļ. Tas varētu attiekties uz personām, kurām piešķirts bēgļa statuss vai līdzvērtīga aizsardzība, vai kuri bija patvēruma meklētāji Ukrainā to notikumu laikā, kas izraisījuši masveida pieplūdumu. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir ilgstoši likumīgi uzturējušies Ukrainā to notikumu laikā, kas izraisījuši masveida pieplūdumu, būtu jāsaņem pagaidu aizsardzība neatkarīgi no tā, vai viņi drošos un ilglaicīgos apstākļos varētu atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā.

Tā kā ir svarīgi arī saglabāt ģimeņu vienotību un izvairīties no tā, ka dažādiem vienas ģimenes locekļiem ir atšķirīgs statuss, ar *2. pantu* ievieš arī pagaidu aizsardzību ģimenes locekļiem, kuru ģimenes jau pastāvēja Ukrainā to notikumu laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu, neatkarīgi no tā, vai ģimenes loceklis drošos un ilglaicīgos apstākļos varētu atgriezties savā izcelsmes valstī. Par ģimenes loekli uzskata dzīvesbiedru personai, kam ir pagaidu aizsardzība, vai viņa/viņas neprecēto stabilo attiecību partneri, ja atbilstoši attiecīgās dalībvalsts ar ārzemniekiem saistītajiem tiesību aktiem vai atbilstoši praksei neprecētu pāri uzskata par precētiem pāriem pielīdzināmu; personas, kurai ir pagaidu aizsardzība vai viņa/viņas dzīvesbiedra nepilngadīgos neprecētos bērnus, nešķirojot, vai tie dzimuši laulībā vai ārliulībā vai ir adoptēti; un citus tuvus radniekus, kuri ir dzīvojuši kopā kā ģimenes locekļi to notikumu laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu, un kuri tajā laikā bija pilnīgi vai lielākoties atkarīgi no personas, kam ir pagaidu aizsardzība.

Lēmuma *3. pantā* noteikts, ka Padomes Direktīvas 2001/55/EK 27. panta nolūkā ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu izmantos kā galveno platformu administratīvās sadarbības nodrošināšanai. Noteikumā arī paredzēts, ka dalībvalstīm būtu arī jāsekmē Savienības kopīgā situācijas apzināšanās, apmainoties ar attiecīgo informāciju ar integrēto krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismu starpniecību un apspriežoties ar Eiropas Ārējās darbības dienestu. Noteikumā arī noteikts, ka Komisijai būs koordinators loma, lai nodrošinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, it īpaši saistībā ar uzņemšanas spēju katrā dalībvalstī pārraudzību un jebkādas papildu atbalsta nepieciešamības apzināšanu. Šim nolūkam Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), Eiropas Savienības

Patvēruma aģentūru un Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) pastāvīgi pārraudzīs un pārskatīs situāciju. Turklāt šīm ES aģentūrām būtu jāatbalsta dalībvalstis.

Ņemot vērā ārkārtas situāciju un steidzamību, 4. pantā ir noteikts, ka Padomes īstenošanas lēmums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē nosaka no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un pagaidu aizsardzības ieviešanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 2001. gada 20. jūlija Direktīvu 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas³, un jo īpaši tās 5. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Krievijas bruņotie spēki 2022. gada 24. februārī sāka plaša mēroga iebrukumu Ukrainā no vairākām vietām Krievijas Federācijā, no Baltkrievijas un no teritorijām Ukrainā, kuras neatrodas Ukrainas valdības kontrolē.
- (2) Tā rezultātā plašas Ukrainas teritorijas tagad ir bruņota konflikta zonas, no kurām ir aizbēguši tūkstošiem cilvēku.
- (3) Pēc šā iebrukuma Eiropadome savos 2022. gada 24. februārī pieņemtajos secinājumos visstingrākajā veidā nosodīja neprovocēto un nepamatoto Krievijas militāro agresiju, – kuras mērķis ir apdraudēt Eiropas un globālo drošību un stabilitāti, – pret Ukrainu un uzsvēra rupjus starptautisko tiesību un ANO Statūtu principu pārkāpumus. Eiropadome prasīja, lai Krievija pilnībā ievērotu Ukrainas teritoriālo integritāti, suverenitāti un neatkarību tās starptautiski atzītajās robežās, ietverot Ukrainas tiesības pašai izvēlēties savu likteni. Eiropadome apstiprināja arī, ka Krievijas valdība ir pilnībā atbildīga par šo agresijas aktu, kas rada cilvēku ciešanas un liek zaudēt dzīvības, un ka tai būs jāatbild par savām darbībām. Solidarizējoties ar Ukrainu, Eiropadome vienojās par otro sankciju paketi, aicināja turpināt darbu pie sagatavotības visos līmeņos un aicināja Komisiju nākt klajā ar ārkārtas pasākumiem.
- (4) Savienība ir apliecinājusi un turpinās apliecināt stingru atbalstu Ukrainai un tās pilsoņiem nepieredzēta Krievijas Federācijas agresijas akta situācijā. Šis priekšlikums ir daļa no Savienības reakcijas uz migrācijas spiedienu, ko radījis Krievijas militārais iebrukums Ukrainā.
- (5) Konfliktam jau ir ietekme uz Savienību, un tā ietver iespējamību, ka, konfliktam izvērsoties, būs vērojams liels migrācijas spiediens pie Savienības austrumu robežām. Eiropas Savienībā caur Poliju, Slovākiju, Ungāriju un Rumāniju 1. martā bija ieradušies vairāk nekā 650 000 pārvietoto personu. Paredzams, ka šie skaitļi palielināsies vēl vairāk.

³ OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.

- (6) Ukraina ir iekļauta Regulas (ES) 2018/1806⁴ II pielikumā, un Ukrainas valstspiederīgie ir atbrīvoti no vīzas prasības, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ja uzturēšanās nav ilgāka par 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā. Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta pēc tam, kad Krievija 2014. gadā nelikumīgi anektēja *Krimas* Autonomo Republiku un Sevastopoles pilsētu, un kas gūta karā Austrumukrainā, paredzams, ka puse Ukrainas iedzīvotāju, kuri ierodas Savienībā, īstermiņa uzturēšanās gadījumos izmantodami bezvīzu ceļošanu, pievienosies ģimenes locekļiem vai meklēs darbu Savienībā, savukārt otra puse pieprasīs starptautisko aizsardzību. Atkarībā no tā, kā konflikts attīstās, pamatojoties uz pašreizējām aplēsēm, Savienība varētu saskarties ar ļoti lielu skaitu bruņotā konflikta dēļ pārvietotu personu, iespējams, no 2,5 miljoniem līdz 6,5 miljoniem, un gaidāms, ka no tiem 1,2 līdz 3,2 miljoni cilvēku varētu meklēt starptautisko aizsardzību. Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos lēš, ka, īstenojoties ļaunākajam scenārijam, no Ukrainas varētu bēgt gandrīz 4 miljoni cilvēku.
- (7) Minētie skaitļi liecina par to, ka Savienība varētu saskarties ar situāciju, ko raksturo tādu pārvietoto personu no Ukrainas masveida pieplūdums, kuras nespēj atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā Krievijas militārā iebrukuma dēļ, un ka masveida pieplūduma apmērs varētu būt tāds, kas rada arī skaidrus draudus, ka dalībvalstu patvēruma sistēmas nespēs šo personu plūsmu apstrādāt tā, lai neradītu nelabvēlīgu ietekmi uz sistēmu efektīvu darbību, attiecīgo personu un citu aizsardzību pieprasošu personu interesēm.
- (8) ANO nāca klajā ar ANO neatliekamās humānās palīdzības aicinājumu par aizsardzības un palīdzības vajadzībām Ukrainā un Ukrainai paredzēto reģionālo plānu reaģēšanai uz bēgļu pieplūdumu, kur sniegta informācija par to cilvēku skaitu, kam nepieciešama palīdzība un kam tā sniedzama.
- (9) Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos atzinīgi novērtēja daudzu dalībvalstu pausto atbalstu Direktīvas 2001/55/EK aktivizēšanai, kas nodrošina tūlītēju un pagaidu patvērumu Savienībā cilvēkiem, kuri bēg no Ukrainas, un sekmē atbildības sadali starp Eiropas valstīm par viņiem.
- (10) Lai reaģētu uz šo situāciju, Direktīvas 2001/55/EK nozīmē būtu jānosaka pārvietoto personu masveida pieplūduma esamība, tā rezultātā ieviešot pagaidu aizsardzību attiecīgajām pārvietotajām personām.
- (11) Šā īstenošanas lēmuma mērķis ir ieviest pagaidu aizsardzību Ukrainas valstspiederīgajiem, kuri pastāvīgi uzturējās Ukrainā un kuri ir pārvietoti kopš 2022. gada 24. februāra pēc Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma minētajā datumā. Lai ievērotu Direktīvas 2001/55/EK garu, pagaidu aizsardzība būtu jāievieš arī attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturējās Ukrainā, kuri ir pārvietoti kopš 2022. gada 24. februāra un kuri nespēj drošos un ilglaicīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā minētajā valstī pastāvošās situācijas dēļ. Tas varētu attiekties arī uz personām, kurām piešķirts bēgļa statuss vai līdzvērtīga aizsardzība vai kuras bija patvēruma meklētāji Ukrainā to notikumu laikā, kas izraisījuši masveida pieplūdumu. Turklāt attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas nav Ukrainas valstspiederīgie, bet ir bijuši Ukrainas pastāvīgie iedzīvotāji, nosacījums par nespēju atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā nebūtu jāpiemēro,

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1806 (2018. gada 14. novembris), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas (OV L 303, 28.11.2018., 39. lpp.).

un tādēļ viņiem būtu jāsaņem arī pagaidu aizsardzība. Tāpat ir svarīgi saglabāt ģimeņu vienotību un izvairīties no tā, ka vienas ģimenes locekļiem ir atšķirīgs statuss. Tādēļ ir nepieciešams ieviest pagaidu aizsardzību ģimenes locekļiem, ja ģimene Ukrainā jau pastāvēja to notikumu laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu, un neatkarīgi no tā, vai ģimenes loceklis drošos un ilglaicīgos apstākļos varētu atgriezties savā izcelsmes valstī.

- (12) Tomēr šā lēmuma tvērumā nevajadzētu būt trešo valstu valstspiederīgajiem, kas nav bijuši Ukrainas valstspiederīgie, vai bezvalstniekiem, kuri drošos un ilglaicīgos apstākļos spēj atgriezties savā izcelsmes valstī un kurus nevar uzskatīt par Ukrainas pastāvīgajiem iedzīvotājiem vai tādas personas ģimenes locekļiem, kam ir pagaidu aizsardzība. Šādas personas varētu būt trešo valstu valstspiederīgie, kuri īstermiņā studēja vai strādāja Ukrainā to notikumu laikā, kas izraisījuši masveida pieplūdumu, un kuri var droši atgriezties savā izcelsmes valstī. Šādām personām tomēr būtu jāatļauj atrasties Savienībā humanitāru apsvērumu dēļ, neprasot jo īpaši derīgu vīzu vai pietiekamus iztikas līdzekļus vai derīgu ceļošanas dokumentu, lai nodrošinātu viņu drošu pārvietošanos nolūkā atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā.
- (13) Saskaņā ar Direktīvu 2001/55/EK dalībvalstis var paplašināt pagaidu aizsardzību papildus tām pārvietoto personu kategorijām, kam piemēro šo Padomes lēmumu, ja personas ir pārvietotas tāda paša iemesla dēļ un no tās pašas izcelsmes valsts vai reģiona. Minētajā gadījumā dalībvalstīm nekavējoties būtu jāinformē Padome un Komisija. Šajā sakarā dalībvalstis būtu jāmodina apsvērt pagaidu aizsardzības paplašināšanu attiecībā uz tām personām, kuras aizbēgušas no Ukrainas neilgi pirms 2022. gada 24. februāra vai kuras atradās Savienības teritorijā (piemēram, pavadot brīvdienas vai darba dēļ) tieši pirms minētā datuma un bruņotā konflikta dēļ nevar atgriezties Ukrainā.
- (14) Pašreizējā situācijā pagaidu aizsardzība ir vispiemērotākais instruments. Ņemot vērā Krievijas Federācijas īstenotā militārā iebrukuma Ukrainā ārkārtas un izņēmuma raksturu un masveida pieplūduma apmēru, pagaidu aizsardzībai vajadzētu ļaut pārvietotajām personām izmantot visā Savienībā saskaņotas tiesības, kas nodrošina atbilstīgu aizsardzības līmeni. Pagaidu aizsardzības ieviešana nāktu par labu arī dalībvalstīm, jo ar pagaidu aizsardzību saistītās tiesības, kas līdz minimumam samazina formalitātes situācijas steidzamības dēļ, mazina vajadzību pārvietotajām personām nekavējoties meklēt starptautisko aizsardzību un līdz ar to dalībvalstu patvēruma sistēmu pārslogošanas risku. Turklāt Ukrainas valstspiederīgajiem kā bezvīzu ceļotājiem ir tiesības brīvi pārvietoties Savienībā pēc tam, kad viņiem atļauts uzturēties ES teritorijā 90 dienas. Uz šā pamata viņi var izvēlēties dalībvalsti, kurā viņi vēlas izmantot tiesības, kas saistītas ar pagaidu aizsardzību, un pievienoties savai ģimenei un draugiem plašākajos diasporu tīklos, kuri pašlaik pastāv visā Savienībā. Praksē tas veicinās dalībvalstu centienu līdzsvarošanu, tādējādi samazinot spiedienu uz valstu uzņemšanas sistēmām. Tiklīdz dalībvalsts ir izsniegusi uzturēšanās atļauju saskaņā ar Direktīvu 2001/55/EK, personai, kurai ir pagaidu aizsardzība un vienlaikus tiesības ceļot Savienībā 90 dienas 180 dienu laikposmā, vajadzētu būt iespējai izmantot tikai tiesības, kas izriet no pagaidu aizsardzības dalībvalstī, kura piešķirusi uzturēšanās atļauju. Tam nevajadzētu skart iespēju dalībvalstij pieņemt lēmumu jebkurā laikā izsniegt uzturēšanās atļauju personām, kam ir pagaidu aizsardzība saskaņā ar šo īstenošanas lēmumu.
- (15) Šis lēmums būtu saderīgs ar valstu pagaidu aizsardzības sistēmām, kuras var uzskatīt par tādām, ar kurām īsteno direktīvu, un lēmumu var piemērot, tās papildinot. Ja dalībvalstij ir valsts sistēma, kas ir labvēlīgāka nekā direktīva, dalībvalstij vajadzētu

būt iespējai turpināt to piemērot, jo saskaņā ar Direktīvu 2001/55/EK dalībvalstis var pieņemt vai paturēt labvēlīgākus nosacījumus personām, kurām pienākas pagaidu aizsardzība. Tomēr, ja valsts sistēma būtu mazāk labvēlīga, dalībvalstij būtu jānodrošina direktīvā paredzētās papildu tiesības.

- (16) Direktīvā 2001/55/EK ir pienācīgi ņemti vērā dalībvalstu pienākumi attiecībā uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības nodrošināšanu, jo direktīva ļauj dalībvalstīm izslēgt no pagaidu aizsardzības pārvietotu personu, ja pastāv nopietns iemesls uzskatīt, ka persona ir izdarījusi noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā definēts starptautisko tiesību instrumentos, kas ir sastādīti, lai veidotu noteikumus attiecībā uz šādiem noziegumiem; viņš vai viņa ir izdarījuši smagus nepolitiska rakstura noziegumus ārpus uzņemšanas dalībvalsts pirms viņa vai viņas atzīšanas par personu, kam ir pagaidu aizsardzība šajā dalībvalstī; vai viņš vai viņa ir vainojami darbībās, kas ir pretrunā Apvienoto Nāciju mērķiem un principiem. Direktīva arī ļauj dalībvalstīm izslēgt pārvietotu personu no pagaidu aizsardzības, ja ir pamatots iemesls uzskatīt to par bīstamu uzņēmējas dalībvalsts drošībai vai bīstamu uzņēmējas dalībvalsts sabiedrībai.
- (17) Sniedzot pagaidu aizsardzību, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka to personu, kam ir pagaidu aizsardzība, persondatu apstrādē tiek ievērotas prasības, kuras noteiktas Eiropas Savienības datu aizsardzības *acquis*, it īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/679⁵.
- (18) Īstenošanas lēmumam būtu jāļauj Savienībai koordinēt un cieši pārraudzīt uzņemšanas spējas dalībvalstīs, lai rīkotos un vajadzības gadījumā sniegtu papildu palīdzību. Direktīvā 2001/55/EK noteikts, ka dalībvalstis sazinā ar Komisiju sadarbojas un apmainās ar informāciju, lai atvieglotu pagaidu aizsardzības īstenošanu. Tas būtu jādara, izmantojot “solidaritātes platformu”, ar kuras starpniecību dalībvalstis apmainās ar informāciju par savām uzņemšanas spējām un to personu skaitu, kurām to teritorijā ir pagaidu aizsardzība. Līdz šim, pamatojoties uz dažu dalībvalstu sniegto informāciju ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīkla ietvaros, uzņemšanas spējas, neskaitot Savienībā dzīvojošās diasporas absorbcijas spējas, ir vismaz 310 000 vietu. Šim informācijas apmaiņas nolūkam Komisijai būtu jāuzņemas koordinators loma. Turklāt pēdējos gados ir izveidotas dažādas platformas ar mērķi nodrošināt sadarbību starp dalībvalstīm. Kā viena no minētajām platformām ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīkls (saskaņā ar Komisijas Ieteikumu (ES) 2020/1366) būtu vispiemērotākais administratīvās sadarbības nodrošināšanai, kas paredzēta Direktīvā 2001/55/EK. Dalībvalstis būtu arī jāmudina sekmēt Savienības kopīgo situācijas apzināšanos, apmainoties ar attiecīgo informāciju ar integrēto krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismu (IPCR) starpniecību. Attiecīgā gadījumā būtu jāapspriežas ar Eiropas Ārējās darbības dienestu. Šajā sakarā dalībvalstīm būtu cieši jāsadarbjas ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos.
- (19) Saskaņā ar Direktīvu 2001/55/EK pagaidu aizsardzības ilgums sākotnēji ir viens gads. Ja vien aizsardzība nav pārtraukta saskaņā ar direktīvas 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta noteikumiem, to vajadzētu automātiski pagarināt par sešiem mēnešiem, bet ne ilgāk par vienu gadu. Komisija pastāvīgi pārraudzīs un pārskatīs situāciju. Jebkurā laikā tā var ierosināt Padomei izbeigt pagaidu aizsardzību,

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 11, 4.5.2016., 1. lpp.).

pamatojoties uz faktu, ka situācija Ukrainā ļauj droši un ilgstoši atgriezties tām personām, kurām piešķirta pagaidu aizsardzība, vai pagarināt pagaidu aizsardzību uz laiku līdz vienam gadam.

- (20) Padomes Direktīvas 2001/55/EK 24. panta nolūkā atsauce uz Eiropas Bēgļu fondu, kas izveidots ar Lēmumu 2000/596/EK, būtu jālasa kā atsauce uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, kurš izveidots ar Regulu (ES) 2021/1147. Visus dalībvalstu centienus izpildīt pienākumus, kas izriet no šā īstenošanas lēmuma, finansiāli atbalstīs no Savienības fondiem. Ārkārtas un elastības mehānismi daudzgadu finanšu shēmas 2021.-2027. gadam ietvaros arī mobilizēs līdzekļus, lai risinātu konkrētas ārkārtas vajadzības dalībvalstīs. Turklāt tika aktivizēts ES civilās aizsardzības mehānisms⁶. Ar šā mehānisma starpniecību dalībvalstis var pieprasīt priekšmetus, kas ir būtiski to teritorijā esošo no Ukrainas pārvietoto personu vajadzību apmierināšanai, un izmantot līdzfinansējumu šādas palīdzības sniegšanai.
- (21) Kopš Direktīvas 2001/55/EK pieņemšanas ir izveidotas vairākas Savienības aģentūras vai pastiprinātas to pilnvaras. Šajā sakarā Komisijai būtu jāsadarbojas ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru un Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu), lai pastāvīgi pārraudzītu un pārskatītu situāciju. Turklāt Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai (*Frontex*), Eiropas Savienības Patvēruma aģentūrai (*EUAA*) un Eiropolam dalībvalstīm, kuras lūdza aģentūru palīdzību, būtu jāsniedz operacionāls atbalsts nolūkā palīdzēt tām pārvarēt situāciju, tai skaitā piemērot šo īstenošanas lēmumu.
- (22) Šajā īstenošanas lēmumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.
- (23) Saskaņā ar 4. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija ar 2003. gada 11. aprīļa vēstuli ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties Direktīvas 2001/55/EK pieņemšanā un piemērošanā. Tādēļ Īrijai šis Padomes Īstenošanas lēmums ir saistošs.
- (24) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā īstenošanas lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.
- (25) Ņemot vērā situācijas steidzamību, šim īstenošanas lēmumam būtu jāstājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Priekšmets

Tiek noteikta tādu pārvietoto personu masveida pieplūduma esamība Savienībā, kurām bruņota konflikta rezultātā nācās atstāt Ukrainu.

2. pants

Personas, kurām piemēro pagaidu aizsardzību

⁶ Slovākija to izdarīja no 2022. gada 28. februāra.

1. Šo lēmumu piemēro šādām personu kategorijām, kuras pārvietotas kopš 2022. gada 24. februāra pēc Krievijas bruņoto spēku militārā iebrukuma minētajā dienā:
 - (a) Ukrainas valstspiederīgie, kuri pastāvīgi uzturas Ukrainā;
 - (b) trešo valstu valstspiederīgie vai bezvalstnieki, kuri likumīgi uzturas Ukrainā un kuri nespēj drošos un ilglaicīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā;
prasību par nespēju drošos un ilglaicīgos apstākļos atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā nepiemēro trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kuri ir ilgstoši likumīgi uzturējušies Ukrainā;
 - (c) a) un b) apakšpunktā minēto personu ģimenes locekļi neatkarīgi no tā, vai ģimenes loceklis drošos un ilglaicīgos apstākļos varētu atgriezties savā izcelsmes valstī vai reģionā.
2. Panta 1. punkta c) apakšpunkta nolūkā par ģimenes locekļiem uzskata šādas personas, ja ģimene Ukrainā jau pastāvēja to notikumu laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu:
 - (a) panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minēto personu dzīvesbiedru vai viņa/viņas neprecēto stabilo attiecību partneri, ja atbilstoši attiecīgās dalībvalsts ar ārzemniekiem saistītajiem tiesību aktiem vai atbilstoši praksei neprecētos pārus uzskata par precētiem pāriem pielīdzināmiem;
 - (b) panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minēto personu vai viņa/viņas dzīvesbiedra nepilngadīgos neprecētos bērnus, neatkarīgi no tā, vai tie dzimuši laulībā vai ārpus laulības vai ir adoptēti;
 - (c) citus tuvus radniekus, kuri ir dzīvojuši kopā kā ģimenes locekļi to notikumu laikā, kas saistīti ar masveida pieplūdumu, un kuri tajā laikā bija pilnīgi vai lielākoties atkarīgi no 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minētās personas.

3. pants

Sadarbība un pārraudzība

1. Padomes Direktīvas 2001/55/EK 27. panta nolūkā dalībvalstis izmanto ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu saskaņā ar Ieteikumu (ES) 2020/1366. Dalībvalstīm būtu arī jāsekmē Savienības kopīgā situācijas apzināšanās, apmainoties ar attiecīgo informāciju ar integrēto krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismu starpniecību.
2. Komisija koordinē sadarbību un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, it īpaši saistībā ar uzņemšanas spēju katrā dalībvalstī pārraudzību un jebkādas papildu atbalsta nepieciešamības apzināšanu.

Šim nolūkam Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (*Frontex*), Eiropas Savienības Patvēruma aģentūru un Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) pastāvīgi pārrauga un pārskata situāciju, izmantojot 1. punktā minēto ES migrācijas sagatavotības un krīzes pārvaldības mehānisma tīklu.

Turklāt Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*), Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*EUAA*) un Eiropas dalībvalstīm, kuras lūdz aģentūru palīdzību, sniedz operacionālu atbalstu nolūkā palīdzēt tām pārvarēt situāciju, tai skaitā piemērot šo īstenošanas lēmumu.

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*